

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie

LWA.410.022.03.2017
P/17/026

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 57 72, F +48 22 444 57 62
lwa@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/026 – Nauczanie matematyki w szkołach
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontroler	Marta Pietruszewska, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/136/2017 z 27 września 2017 r. (dowód: akta kontroli tom I str. 1)
Jednostka kontrolowana	Szkoła Podstawowa im. Armii Krajowej ¹ ; ul. Mazowiecka 40, 05-255 Stare Załubice
Kierownik jednostki kontrolowanej	Edward Biernacki, Dyrektor Szkoły Podstawowej im. Armii Krajowej w Starych Załubicach (dowód: akta kontroli tom I str. 2-3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna²

W Szkole zapewniono, w okresie objętym kontrolą³, odpowiednie warunki lokalowe i wyposażenie sal lekcyjnych umożliwiające realizację podstawy programowej z matematyki oraz przyjętych programów nauczania. Zapewniono bezpieczeństwo i warunki higieniczne osobom przebywającym na terenie szkoły. Nauczanie matematyki powierzono nauczycielom z odpowiednimi kwalifikacjami. Monitorowano osiągnięcia uczniów z matematyki, a wyniki egzaminów z tego przedmiotu, w okresie objętym kontrolą, kształtowały się powyżej średniej krajowej. Proces nauczania matematyki był zgodny z przepisami oświatowymi, z wyjątkiem organizacji zajęć dydaktyczno-wyrównawczych – oferta zajęć pozalekcyjnych z matematyki nie była adekwatna do potrzeb uczniów mających trudności w nauce.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły: braku organizacji zajęć rozwijających zainteresowania, przekroczenia maksymalnej liczby uczniów na zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych i braku opinii Rady rodziców w zakresie zestawu podręczników oraz materiałów ćwiczeniowych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Warunki i organizacja procesu nauczania matematyki

Opis stanu faktycznego

W latach szkolnych 2015/2016-2017/2018 (stan na 30 września 2017 r.) w Szkole zatrudnionych było dwóch dyplomowanych nauczycieli matematyki, a w roku szkolnym 2014/2015 trzech nauczycieli matematyki⁴. Nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej było czterech⁵ w roku szkolnym 2014/2015 a sześciu⁶ w latach szkolnych 2015/2016 i 2017/2018. Jeden nauczyciel matematyki uczył: w roku szkolnym 2014/2015 średnio 44 uczniów II etapu edukacyjnego⁷ oraz 64 uczniów III etapu edukacyjnego⁸; w roku 2015/2016

¹ Dalej: Szkoła. W latach szkolnych 2014/2015-2016/2017 Zespół Szkół w Starych Załubicach, w skład którego wchodziła Szkoła Podstawowa im. Armii Krajowej oraz Gimnazjum im. Anieli Janusz ps. Jagoda. Od 1 września roku szkolnego 2017/2018 Szkoła Podstawowa im. Armii Krajowej, w ramach której funkcjonują oddziały gimnazjalne (dwa oddziały II klasy i jedna klasa III).

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

³ Lata szkolne 2014/2015-2017/2018 (do czasu zakończenia kontroli, tj. 30 listopada 2017 r.)

⁴ Dwóch dyplomowanych nauczycieli i jeden mianowany.

⁵ Dwóch dyplomowanych nauczycieli, jeden mianowany, jeden kontraktowy.

⁶ Rok szkolny 2015/2016 dwóch nauczycieli dyplomowanych, dwóch kontraktowych, jeden stażysta. W latach 2016/2017 i 2017/2018 po dwóch dyplomowanych, jednym mianowanym i trzech kontraktowych.

⁷ Na II etapie edukacji było pięć oddziałów klasowych ze średnią liczbą uczniów 17,6 (liczebność oddziałów od 16 do 23 uczniów). W latach szkolnych 2014/2015-2016/2017 drugi etap edukacji obejmował klasy IV-VI a w roku szkolnym 2017/2018 klasy IV-VIII.

– 82 uczniów II etapu edukacyjnego⁹ oraz 66 uczniów III etapu edukacyjnego¹⁰; w roku 2016/2017 – 76 uczniów II etapu edukacyjnego¹¹ oraz 81 uczniów III etapu edukacyjnego¹²; w roku 2017/2018 – 57,5 ucznia II etapu edukacyjnego¹³ oraz 58 uczniów oddziałów gimnazjalnych¹⁴. Nauczyciele, którzy uczyli matematyki na wszystkich etapach edukacji posiadali wymagane kwalifikacje zawodowe do nauczania tego przedmiotu¹⁵.

(dowód: akta kontroli tom I str. 52-63)

W roku szkolnym 2017/2018 Rada pedagogiczna, w tym nauczyciele matematyki, uczestniczyli w szkoleniu z zakresu podstawy programowej kształcenia ogólnego w ośmioklasowej szkole podstawowej. Dyrektor Szkoły poinformował, że na szkoleniu były omawiane zagadnienia z obszaru matematyki. Żaden nauczyciel matematyki nie uczestniczył w szkoleniu związanym z nauczaniem przedmiotem.

W latach szkolnych 2014/2015-2016/2017 jeden nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej uczestniczył w szkoleniu pt. „Dziecięca matematyka prof. Edyty Gruszczyk-Kolczyńskiej”, zaś jeden nauczyciel matematyki III etapu edukacji oraz czterech nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej uczestniczyło w szkoleniu pt. „Nauczyciel XXI wieku”. Dyrektor podał w wyjaśnieniach, że zakres szkolenia obejmował podstawę programową, w tym zagadnienia z matematyki. W kontrolowanym okresie żaden z ww. nauczycieli nie ukończył studiów, studiów podyplomowych, zakładu kształcenia nauczycieli, kursu kwalifikacyjnego w obszarze matematyki.

(dowód: akta kontroli tom I str. 64-77)

Zdaniem NIK nauczyciele powinni podnosić swoje kwalifikacje, ponieważ poszczególne dziedziny zawodowe się zmieniają.

W Szkole znajdowała się pracownia matematyczna oraz pracownia matematyczno-biologiczno-chemiczna. Analiza planów zajęć wykazała, że wszystkie oddziały klasowe na II i III etapie kształcenia¹⁶ miały możliwość korzystania z ww. pracowni. W latach szkolnych 2014/2015-2016/2017 ponad połowa lekcji matematyki wszystkich oddziałów klasowych odbywała się w salach przeznaczonych do nauczania matematyki. W roku szkolnym 2017/2018 wszystkie lekcje matematyki odbywają się w ww. pracowniach. Nauczanie matematyki na I etapie edukacji odbywało się w czterech salach przystosowanych do edukacji wczesnoszkolnej.

(dowód: akta kontroli tom I str. 81-83)

W wyniku przeprowadzonych oględzin sześciu sal lekcyjnych¹⁷ stwierdzono, że uczniowie mieli zapewnioną możliwość korzystania z sal lekcyjnych wyposażonych w niezbędne pomoce, umożliwiające realizację podstawy programowej z matematyki oraz przyjętych programów nauczania matematyki. Zapewniono również bezpieczne i higieniczne warunki kształcenia. Każda z pracowni, oprócz metalowej tablicy do pisania kredą, była wyposażona w tablicę multimedialną, laptop¹⁸ oraz projektor. Na tablicach multimedialnych była możliwość wyświetlenia m.in. układu współrzędnych, tablicy kratkowanej, gier matematycznych, filmów edukacyjnych, programów multimedialnych. W pracowniach znajdowały się m.in. przyrządy drewniane lub plastikowe (np. linijka, ekierka) do kreślenia na tablicy, tablice matematyczne, plansze (z wzorami, z wykresami, figurami), modele brył matematycznych, planszowe gry matematyczne.

⁸ Na III etapie edukacji (gimnazjum) były trzy oddziały klasowe ze średnią liczbą uczniów 21,3 (od 20 do 22 uczniów). W latach szkolnych 2014/2015-2016/2017 trzeci etap edukacji obejmował klasy I-III gimnazjum, a w roku szkolnym 2017/2018 w ramach szkoły podstawowej funkcjonowały trzy oddziały gimnazjalne.

⁹ Pięć oddziałów klasowych ze średnią liczbą uczniów 16,4 (od 15 do 18 uczniów).

¹⁰ Trzy oddziały klasowe ze średnią liczbą uczniów 22 (od 20 do 24 uczniów).

¹¹ Cztery oddziały klasowe ze średnią liczbą uczniów 19 (liczebność oddziałów od 16 do 24 uczniów).

¹² Cztery oddziały klasowe ze średnią liczbą uczniów 20,25 (od 17 do 24 uczniów).

¹³ Sześć oddziałów klasowych ze średnią liczbą uczniów 18,8 (od 15 do 23 uczniów).

¹⁴ Trzy oddziały klasowe ze średnią liczbą uczniów 19,33 liczebność oddziałów od 17 do 23 uczniów).

¹⁵ Określone w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz.U. z 2015 r. poz. 1264).

¹⁶ Tzn.: w latach szkolnych 2014/2015-2015/2016 pięć oddziałów klasowych II etapu kształcenia oraz trzy oddziały III etapu kształcenia; w roku szkolnym 2016/2017 cztery oddziały klasowe II etapu kształcenia oraz cztery oddziały III etapu kształcenia; w roku szkolnym 2017/2018 sześć oddziałów klas IV-VII oraz trzy oddziały gimnazjalne

¹⁷ Dwie pracownie oraz wszystkie (cztery) sale nauczania wczesnoszkolnego. Oględziny przeprowadzono 12 października 2017 r.

¹⁸ W pracowni matematyczno-biologiczno-chemicznej jest dostęp Internetu

Wszystkie sale do nauczania wczesnoszkolnego były wyposażone w tablice multimedialne, laptopy podłączone do Internetu oraz projektory. W salach wyodrębniona była część rekreacyjna i edukacyjna, a ławki i krzesła dostosowane były do wymogów ergonomii. W salach znajdowały się m.in. liczniki, plansze z tabliczką mnożenia, zestawy figur geometrycznych, szablony banknotów, wagi szalkowe, kuferek matematyczny o nazwie „Galeria możliwości”, linijka podłogowa, domino podłogowe.

(dowód: akta kontroli tom I str. 89-124)

Z ankiety przeprowadzonej przez NIK¹⁹ wynika, że według 45% uczniów nauczyciele na lekcji rzadko wykorzystują tablice multimedialne, 25,5% twierdzi, że często, a 27,5% stwierdziło, że nauczyciele nigdy nie korzystają z tablic multimedialnych.

(dowód: akta kontroli tom II str. 50-54)

W badanym okresie ze środków ujętych w planie finansowym Szkoły zakupiono do pracowni matematycznej tablicę multimedialną, projektor oraz laptop, a do pracowni matematyczno-biologiczno-chemicznej laptop oraz wymieniono tablicę metalową. W sumie wydatkowano na ten cel 9,6 tys. zł. W roku szkolnym 2016/2017 w obu pracowniach wycylinowano podłogi i odmalowano ściany.

(dowód: akta kontroli tom I str. 141-142, 197-201)

W wyniku analizy tygodniowego rozkładu zajęć dziewięciu oddziałów klasowych²⁰ stwierdzono, że:

- w dwóch oddziałach zajęcia rozpoczynały od godziny 10:45 a w pozostałych od godziny 8:00, 8:50 lub 9:40;
- w ośmiu oddziałach występował jeden dzień z mniejszą liczbą godzin lekcyjnych²¹;
- w sześciu oddziałach występowały dni, w których skumulowano zajęcia wymagające zwiększonej koncentracji i na których dominowała praca statyczna (matematyka, chemia, fizyka i przyroda);
- w przypadku siedmiu oddziałów planowano zajęcia wymagające większej koncentracji po piątej godzinie lekcyjnej.

Dyrektor poinformował, że rozkład zajęć wynikał m.in. ze wzrostu liczby uczniów i oddziałów, trudności z zatrudnieniem nauczycieli matematyki, fizyki, informatyki i chemii oraz niewystarczającej liczby sal lekcyjnych, aby wszystkie oddziały mogły rozpocząć naukę o godzinie 8.00.

(dowód: akta kontroli tom I str. 125-134)

Przerwy między lekcjami wynosiły od 5 do 20 minut. Przerwa pięciminutowa była po pierwszej godzinie lekcyjnej, 20 minutowa po trzeciej, a pozostałe przerwy wynosiły 10 minut.

(dowód: akta kontroli tom I str.125)

W wyniku oględzin (obserwacji) lekcji matematyki stwierdzono, że nauczyciele realizowali podstawę programową i przyjęte programy nauczania. W klasach panowały odpowiednie warunki higieniczno-sanitarne. Nauczyciele podawali uczniom temat lekcji i zakres omawianego materiału. Cele lekcji zostały zrealizowane, a nauczyciele dodatkowo zadawali pracę domową. Nauczyciele angażowali na lekcji wszystkich uczniów i na bieżąco oceniali ich pracę. Wśród najczęściej stosowanych metod nauczania było wspólne rozwiązywanie zadań przy tablicy i omówienie sposobu wykonania zadania, praca indywidualna, wykład. Wyniki ankiet NIK wskazują, że 80% uczniów uważa się za dobrze traktowanych i docenianych przez nauczyciela matematyki.

(dowód: akta kontroli tom I str. 149-156, tom II str.50-54)

W latach szkolnych 2014/2015-2016/2017 dla klas V-VI prowadzono zajęcia dla ogółu uczniów w celu rozwoju zainteresowań z matematyki²². W roku szkolnym 2014/2015 w zajęciach uczestniczyło pięciu uczniów II etapu edukacyjnego, w roku szkolnym 2015/2016 – 10 uczniów i w roku szkolnym 2016/2017 – 30 uczniów. W roku szkolnym 2017/2018 w Szkole podstawowej (klasy IV-VII) nie były prowadzone zajęcia rozwijające zainteresowania z matematyki.

(dowód: akta kontroli tom I str. 161-162)

¹⁹ Badaniem objęto 51 uczniów; dwa oddziały klasy VII i jeden oddział klasy III gimnazjum

²⁰ Analiza objęła wszystkie oddziały klas IV-VII szkoły podstawowej oraz wszystkie oddziały gimnazjalne.

²¹ W czterech oddziałach są to trzy godziny lekcyjne, a w kolejnych czterech oddziałach są to cztery godziny lekcyjne.

²² W roku szkolnym 2014/2015 zajęcia dla klasy Vb; w roku szkolnym 2015/2016 zajęcia dla klasy VIb; w roku szkolnym 2016/2017 wspólne zajęcia dla klas: V, VIa, VIb.

W latach szkolnych 2014/2015-2015/2016 nie prowadzono zajęć rozwijających zainteresowania dla III etapu edukacyjnego. W latach 2016/2017-2017/2018 Szkoła realizowała zajęcia w ramach projektu unijnego „Szkoła równych szans VI”. W zajęciach, w roku szkolnym 2016/2017, uczestniczyło 31 uczniów (38,2% wszystkich uczniów gimnazjum), a w roku szkolnym 2017/2018 – 21 uczniów (36,2%). Liczba osób uczestniczących w poszczególnych zajęciach wynosiła od 10 do 11 osób. Na wszystkich etapach edukacji zajęcia były bezpłatne i prowadzone po zakończonych zajęciach edukacyjnych.

(dowód: akta kontroli tom I str.161-162)

W Statucie Szkoły, obowiązującym w latach szkolnych 2014/2015-2016/2017²³ uregulowano zarówno kwestie związane ze wspieraniem uczniów, którym potrzebna jest pomoc w nauce, jak również kwestie związane ze wspieraniem uczniów uzdolnionych.

(dowód: akta kontroli tom I str. 4-47)

W latach szkolnych 2014/2015-2017/2018 dla uczniów szkoły podstawowej organizowano zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z matematyki, a dla uczniów gimnazjum konsultacje z matematyki. Zajęcia skierowano do wszystkich uczniów, chcących uzupełnić braki w nauce matematyki. W zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych dla szkoły podstawowej, w latach szkolnych 2014/2015-2015/2016 uczestniczyli wspólnie uczniowie z klas IV-VI, natomiast w konsultacjach, przez cały okres objęty kontrolą, wspólnie brali udział uczniowie wszystkich klas gimnazjalnych. W roku szkolnym 2017/2018 prowadzone były oddzielne zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze dla klasy V i VI oraz wspólne dla dwóch klas VII szkoły podstawowej i jednej klasy II gimnazjum i wspólne zajęcia dla kolejnej klasy II i III gimnazjum.

(dowód: akta kontroli tom I str.218-225)

W okresie objętym kontrolą w szkole podstawowej klasyfikowano i promowano wszystkich uczniów z matematyki. Nie było egzaminów poprawkowych z tego przedmiotu. W gimnazjum jeden uczeń klasy I w roku szkolnym 2015/2016 nie otrzymał promocji z matematyki i powtarzał klasę. Dwóch innych uczniów klasy I w latach szkolnych 2014/2015-2015/2016 przystąpiło do egzaminów poprawkowych z matematyki. Wszyscy ww. uczniowie mieli możliwość uczestnictwa w konsultacjach z matematyki. Uczeń, który w roku szkolnym 2014/2015 przystępował do egzaminu poprawkowego z matematyki skończył III etap edukacyjny z oceną dostateczną z matematyki. Pozostałych dwóch uczniów na koniec roku szkolnego 2016/2017 otrzymało oceny dopuszczające.

(dowód: akta kontroli tom I str. 166-168)

W latach szkolnych 2014/2015-2016/2017 konsultacjami z matematyki objęto wszystkich uczniów III etapu edukacyjnego. W roku szkolnym 2014/2015 w zajęciach uczestniczyło od jednej do 22 osób, w roku szkolnym 2015/2016 od jednej do 12 osób, w roku szkolnym 2016/2017 od jednej do ośmiu osób.

(dowód: akta kontroli tom I str. 218-225)

W okresie objętym kontrolą nie prowadzono zajęć, o których mowa w § 7 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych szkołach i placówkach²⁴ oraz w § 6 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach²⁵.

(dowód: akta kontroli tom I str. 227)

Dyrektor poinformował, że zajęcia z matematyki dla uczniów najzdolniejszych nie były realizowane ze względu na brak opinii z poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz brak wniosków od nauczycieli, rodziców czy też wychowawców wskazujących na udzielenie wsparcia w tym zakresie.

(dowód: akta kontroli tom I str. 227)

W okresie objętym kontrolą, corocznie, od 23 do 34 uczniów Zespołu Szkół otrzymywało stypendia za ogólne wyniki w nauce. Żaden z uczniów nie otrzymał stypendium Ministra Edukacji Narodowej czy stypendium Prezesa Rady Ministrów. Nie było uczniów, którzy byli

²³ W związku z likwidacją od 1 września 2017 r. gimnazjum, Szkoła jest w trakcie zmiany statutu. Jak poinformował Dyrektor statut, zgodnie z obowiązującymi przepisami, będzie przygotowany do 30 listopada 2017 r.

²⁴ Dz.U. poz. 532 ze zm.

²⁵ Dz.U. poz.1591.

laureatami konkursów (olimpiad) przedmiotowych z matematyki. W roku szkolnym 2015/2016 – 32 uczniów²⁶ otrzymało promocję z wyróżnieniem (średnia ocen 4,75 i powyżej), z czego w kolejnym roku szkolnym 15²⁷ uczestniczyło w zajęciach skierowanych do ogółu uczniów w celu rozwoju zainteresowań z matematyki. Uczniowie brali udział w bezpłatnych zajęciach realizowanych w ramach projektu unijnego „Szkoła równych szans – VI edycja”. Zajęcia dla uczniów szkoły podstawowej realizowano w wymiarze 45 min. raz w tygodniu, a dla uczniów gimnazjum w wymiarze 45 min. dwa razy w tygodniu. Analiza ocen końcowych z matematyki w roku szkolnym 2016/2017 nie wykazała zależności między uczestnictwem w ww. zajęciach, a uzyskiwanymi przez uczniów wynikami w nauce.

(dowód: akta kontroli tom I str.169-180)

Nauczyciele prowadzący zajęcia pozalekcyjne z matematyki, stosownie do postanowień §15 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej, posiadali odpowiednie kwalifikacje.

(dowód: akta kontroli tom I str. 58-63)

Ankieta NIK wykazała, że 52% uczniów korzysta z dodatkowych zajęć pozalekcyjnych z matematyki organizowanych w szkole²⁸, a 40% uczniów stwierdziło, że nie ma takiej potrzeby.

(dowód: akta kontroli tom I str.50-54)

W latach szkolnych objętych kontrolą nie było uczniów realizujących indywidualny program nauczania lub indywidualny tok nauczania. Dyrektor poinformował, że ani rodzice ani nauczyciele nie zgłaszali takich potrzeb.

(dowód: akta kontroli tom I str. 136, 181-182)

W roku szkolnym 2014/2015 ośmioro uczniów posiadało orzeczenia i opinie z poradni psychologiczno-pedagogicznych, które w diagnozie lub zaleceniach odnosiły się do nauczania matematyki. W roku szkolnym 2015/2016 było 12 takich opinii i orzeczeń, a w latach 2016/2017-2017/2018 po 13²⁹.

(dowód: akta kontroli tom I str. 84-88)

Uczniowie szkoły podstawowej³⁰, którzy posiadali opinie bądź orzeczenia z poradni psychologiczno-pedagogicznej, w latach szkolnych 2015/2016–2017/2018, mieli możliwość uczestnictwa w zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych z matematyki bądź w zajęciach rewalidacyjnych, które zawierały treści matematyczne. Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze prowadzono w grupach, których liczebność nie przekraczała ośmiu osób. Zajęcia prowadził nauczyciel z odpowiednim przygotowaniem.

(dowód: akta kontroli tom I str. 144-148)

Uczniowie gimnazjum³¹, posiadający opinie lub orzeczenia, w latach szkolnych 2015/2016-2017/2018, mieli możliwość uczęszczania na konsultacje z matematyki bądź byli objęci zajęciami rewalidacyjnymi, które zawierały treści matematyczne. Prowadzono wspólne konsultacje dla wszystkich uczniów III etapu edukacyjnego³².

Jak wynika z wyjaśnień psychologa, pedagoga, wychowawców/nauczycieli matematyków pomoc, oferowana przez szkołę, przynosi rezultaty, jeśli uczeń dobrowolnie, świadomie i z zaangażowaniem chce w niej uczestniczyć. W stosunku do uczniów, którzy nie chcą korzystać z pomocy, tj. nie uczęszczają na zajęcia organizowane na terenie szkoły, bądź frekwencja na zajęciach jest niska, nie widać wyraźnej poprawy.

(dowód: akta kontroli tom I str.228-235)

W roku szkolnym 2016/2017 pięciu uczniów szkoły podstawowej (6,6% ogółu uczniów) brało udział w konkursie przedmiotowym z matematyki organizowanym przez Mazowieckiego Kuratora Oświaty. Dwóch z nich uczęszczało na zajęcia realizowane

²⁶ 22 uczniów ze szkoły podstawowej i 10 uczniów z gimnazjum.

²⁷ 11 uczniów szkoły podstawowej i czterech uczniów gimnazjum.

²⁸ 48% uczniów zaznaczyło w ankiecie zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, 4% kolo matematyczne, szachowe itp.

²⁹ W roku szkolnym 2014/2015 ogółem wydano 20 opinii i orzeczeń z poradni psychologiczno-pedagogicznej, w roku szkolnym 2015/2016 – 28 opinii i orzeczeń, w roku szkolnym 2016/2017 – 31 opinii i orzeczeń, w roku szkolnym 2017/2018 – 30 opinii i orzeczeń.

³⁰ W roku szkolnym 2015/2016 siedmiu uczniów, w roku szkolnym 2016/2017 sześciu 6 uczniów i w roku szkolnym 2017/2018 sześciu uczniów

³¹ W roku szkolnym 2015/2016 sześciu uczniów, w roku szkolnym 2016/2017 pięciu uczniów i w roku szkolnym 2017/2018 dwóch uczniów.

³² Wymiar konsultacji wynosił w roku 2015/2016 – 70 min. tygodniowo; w roku 2016/2017 – 60 min. tygodniowo; w roku 2017/2018 – 45 min. tygodniowo.

w ramach unijnego projektu „Szkoła równych szans VI”. Uczniowie uczestniczący w ww. zajęciach uzyskali 25% i 50% punktów możliwych do zdobycia.

W roku szkolnym 2016/2017 dwie uczennice gimnazjum (3% ogółu uczniów) brały udział w konkursie matematycznym organizowanym przez Mazowieckiego Kuratora Oświaty. Obie uczestniczyły w zajęciach realizowanych w ramach unijnego projektu „Szkoła równych szans VI”, a jedna z uczennic uczęszczała także na konsultacje z matematyki i uzyskała na konkursie wynik 32% (druga z nich 12%).

Dyrektor podał w wyjaśnieniach, że nauczyciel matematyki przekazywał uczniom informacje o możliwości udziału w konkursach i olimpiadach matematycznych, ale ze strony uczniów brak było zainteresowania.

(dowód: akta kontroli tom I str. 183-184, 241)

W szkole prowadzono kształcenie na podstawie prawidłowo dopuszczonych programów nauczania matematyki³³. Dyrektor po zasięgnięciu opinii Rady pedagogicznej, zgodnie z art. 22a ust. 6 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,³⁴ dopuścił do użytku Szkolny Zestaw Programów Nauczania. Programy nauczania z matematyki, dla wszystkich etapów edukacyjnych, obowiązujące w latach szkolnych 2014/2015-2017/2018, stanowiły gotowe opracowania przygotowane przez wydawnictwa oświatowe.

(dowód: akta kontroli tom I str. 244-248, 254-272)

Dyrektor poinformował, że zatwierdzone programy nauczania są punktem wyjścia do nauczania matematyki. Nauczyciele w toku nauczania dostosowują wymagania programowe do możliwości i potrzeb uczniów. Ponadto dla uczniów posiadających orzeczenia z poradni psychologiczno-pedagogicznej opracowywane są indywidualne programy edukacyjno-terapeutyczne, a dla uczniów z opiniami dostosowane są wymagania edukacyjne.

(dowód: akta kontroli tom I str. 239)

W okresie objętym kontrolą dyrektor ustalał zestaw podręczników obowiązujący we wszystkich oddziałach danej klasy po zasięgnięciu opinii Rady pedagogicznej. Opinię Rady rodziców zasięgnięto w przypadku podręczników obowiązujących w roku szkolnym 2017/2018.

(dowód: akta kontroli tom I str. 253, 261, 268, 272-274)

Dyrektor poinformował, że w każdym roku szkolnym zestawy podręczników i materiałów edukacyjnych do nauki wszystkich przedmiotów, w tym i do matematyki, publikowane są na stronie internetowej szkoły i są przekazywane przez wychowawców zarówno uczniom, jak i rodzicom.

(dowód: akta kontroli tom I str. 239)

Analiza dzienników sześciu oddziałów klasowych³⁵ wykazała, że liczba zrealizowanych godzin z matematyki w latach szkolnych 2014/2015-2016/2017 była zgodna z ramowymi planami nauczania określonymi w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych³⁶. W całym cyklu kształcenia, zarówno na II i III etapie edukacyjnym, w każdym oddziale klasowym, zrealizowano ponad 400 godzin³⁷ z matematyki, przy obowiązującym, dla każdego etapu edukacyjnego, minimum 385 godzin, zgodnie z załącznikiem nr 1 oraz 3 do rozporządzenia w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych. Zrealizowano treści zawarte w przyjętych programach nauczania z matematyki.

(dowód: akta kontroli tom I str. 277-288, 319)

³³ W roku szkolnym 2014/2015 dla klas IV-VI oraz gimnazjum obowiązywał program „Matematyka wokół nas” wydawnictwa WSiP; w latach szkolnych 2015/2016-2016/2017 dla klasy IV „Program nauczania matematyki w szkole podstawowej”, wydawnictwa Nowa Era, dla klas V-VI „Matematyka wokół nas” wydawnictwa WSiP. W roku szkolnym 2015/2016 dla I klasy gimnazjum „Matematyka z plusem. Program nauczania matematyki w gimnazjum” wydawnictwa GMO, dla klas II –III „Matematyka wokół nas” wydawnictwa WSiP; w roku szkolnym 2016/2017 dla I oraz II klasy gimnazjum „Matematyka z plusem. Program nauczania matematyki w gimnazjum” wydawnictwa GMO, dla klas III „Matematyka wokół nas” wydawnictwa WSiP; w roku szkolnym 2017/2018 dla klasy IV „Matematyka wokół nas. Program nauczania matematyki kl. 4-8, dla klas V-VI „Matematyka wokół nas IV-VI” wydawnictwa WSiP, dla klasy VII Program nauczania matematyki wydawnictwa WSiP. W oddziałach gimnazjalnych dla klasy II i III „Matematyka z plusem. Program nauczania matematyki w gimnazjum”, wydawnictwa GMO.

³⁴ Dz.U. z 2016 r. poz. 1943 ze zm.

³⁵ Wszystkie oddziały III klasy gimnazjum, które kończyły szkołę (etap edukacyjny) odpowiednio w roku szkolnym 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017 oraz po jednym oddziale klasowym kończącym szkołę podstawową (II etap edukacyjny) w roku szkolnym 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017.

³⁶ Dz.U. poz. 204 ze zm.

³⁷ Na II etapie edukacyjnym zrealizowano średnio 470 godzin, a na III etapie edukacyjnym zrealizowano średnio 445 godzin.

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Ustalone
nieprawidłowości

- 1) W latach szkolnych 2014/2015-2015/2016 w gimnazjum nie prowadzono zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia uczniów z matematyki, mimo iż zgodnie z art. 64 ust.1 pkt 6 ustawy o systemie oświaty podstawowymi formami działalności dydaktyczno-wychowawczej szkoły były zajęcia rozwijające zainteresowania i uzdolnienia uczniów.

(dowód: akta kontroli tom I str. 161-162, 218)

Dyrektor podał w wyjaśnieniach, że nie prowadzono ww. zajęć ze względu na brak środków finansowych. Nauczyciele zapewniali pomoc w formie zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, a każdy nauczyciel prowadzi je bezpłatnie, społecznie, w wymiarze dwóch godzin tygodniowo.

(dowód: akta kontroli tom I str. 134)

- 2) W okresie objętym kontrolą w przypadku 8 z 12 zajęć dydaktyczno-wyrównawczych przekroczono maksymalną liczbę ośmiu uczniów mogących uczęszczać w tego typu zajęciach (grupy liczyły 10-45 uczniów), co był niezgodne z § 10 rozporządzenia MEN z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych szkołach i placówkach oraz § 15 rozporządzenia MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach. Szkoła organizowała pojedyncze zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze dla kilku różnych klas (np. IV-VI szkoły podstawowej).

(dowód: akta kontroli tom I str. 218-225)

Dyrektor poinformował, że zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze były prowadzone w ramach dodatkowych, bezpłatnych zajęć wynikających z potrzeb szkoły. Ze względu na ograniczoną liczbę godzin przeznaczonych na taki rodzaj zajęć, zajęcia były kierowane do większej liczby uczniów. Intencją szkoły było udzielenie pomocy wszystkim potrzebującym uczniom. Pomimo większej liczby uczniów zapisanych na listach frekwencja na ww. zajęciach była na niskim poziomie.

(dowód: akta kontroli tom I str. 240)

Zdaniem NIK łączenie zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, m.in. dla całego etapu edukacyjnego, utrudnia udzielenie skutecznej i adekwatnej pomocy uczniom reprezentującym odmienne poziomy wiedzy oraz borykającym się z różnymi problemami w nauce matematyki.

- 3) W latach szkolnych 2014/2015-2016/2017 Dyrektor szkoły ustalił zestaw podręczników oraz materiałów ćwiczeniowych bez zasięgnięcia opinii Rady rodziców, co było niezgodne z art. 22ab ust. 4 ustawy o systemie oświaty.

(dowód: akta kontroli tom I str. 240)

Dyrektor Szkoły poinformował, że niezasięgnięcie opinii Rady rodziców w sprawie zestawu podręczników wynikało z przeoczenia.

(dowód: akta kontroli tom I str. 240)

Ocena cząstkowa³⁸.

Nauczyciele matematyki posiadali odpowiednie kwalifikacje do nauczania przedmiotu matematyki. Warunki lokalowe i wyposażenie sal lekcyjnych umożliwiały realizację podstawy programowej i przyjętych w szkole programów nauczania. Zapewniono także bezpieczeństwo i warunki higieniczne osób przebywających na terenie Szkoły. Proces nauczania matematyki był zgodny z przepisami oświatowymi, z wyjątkiem organizacji zajęć dydaktyczno-wyrównawczych. Oferta zajęć pozalekcyjnych z matematyki nie była adekwatna do potrzeb uczniów mających trudności w nauce. Stwierdzone nieprawidłowości w organizacji zajęć rozwijających zainteresowania i zajęć dydaktyczno-wyrównawczych utrudniały udzielenie uczniom skutecznej i adekwatnej pomocy w nauce matematyki.

³⁸ -Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen cząstkowych dotyczących działalności w badanym obszarze: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny cząstkowej według proponowanej skali byłoby niemożliwe lub nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, należy zastosować ocenę opisową.

2. Monitorowanie i usprawnianie procesu nauczania matematyki

W roku szkolnym 2015/2016 przeprowadzono diagnozę potrzeb Szkoły, w tym m.in. z zakresu nauczania matematyki. W diagnozie wskazano, że uczniowie mają małe możliwości rozwijania zainteresowań i uzdolnień, ponieważ brak jest środków finansowych w budżecie szkoły na organizację tego typu zajęć. Jak podał w wyjaśnieniach Dyrektor efektem przeprowadzonej w 2015 roku analizy, było przystąpienie szkoły, w roku szkolnym 2016/2017, do projektu unijnego „Szkoła Równych Szans VI”, w ramach którego prowadzono zajęcia rozwijające zainteresowania z matematyki.

(dowód: akta kontroli tom I str. 203-212, 241)

Z wyjaśnień Dyrektora wynika, że potrzeby społeczności szkolnej w zakresie organizacji i procesu nauczania matematyki rozpoznawano w ramach zebrań z rodzicami oraz rozmów z wychowawcami i nauczycielami. We współpracy z psychologiem i pedagogiem szkolnym zbierano informacje o środowisku uczniów i prowadzono ich bieżącą obserwację. Dodatkowo analizy potrzeb uczniów wynikające z problemów w nauce matematyki były prowadzone w oparciu o opinie i orzeczenia wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną. Dla uczniów wymagających pomocy w zakresie nauczania matematyki opracowywano dostosowanie wymagań edukacyjnych, indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny (tzw. IPET) oraz proponowano zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze.

(dowód: akta kontroli tom I str. 190)

W Szkole monitorowano ogólną frekwencję uczniów na wszystkich zajęciach edukacyjnych. Wyniki monitoringu przedstawiano na posiedzeniach Rady pedagogicznej. Dyrektor poinformował, że nie było informacji od nauczycieli matematyki, że uczniowie opuszczają zajęcia edukacyjne z matematyki. Z monitoringu ogólnej frekwencji wynikało, że poziom frekwencji uczniów na zajęciach z matematyki nie odbiega od poziomu frekwencji na pozostałych zajęciach.

(dowód: akta kontroli tom I str. 191, 320-346)

W kontrolowanym okresie nie monitorowano realizacji treści i umiejętności uczniów z fizyki oraz chemii w kontekście wiedzy i umiejętności uczniów z matematyki. Dyrektor podał w wyjaśnieniach, że nie zaplanowano takiego monitoringu, ponieważ nie było informacji od nauczycieli fizyki i chemii o potrzebie jego prowadzenia.

(dowód: akta kontroli tom I str. 191)

W latach szkolnych 2014/2015-2017/2018 szkoła weryfikowała poziom nauczania matematyki poprzez organizowanie, co roku, próbnych sprawdzianów oraz egzaminów gimnazjalnych. Dyrektor poinformował, że po przeprowadzonych sprawdzianach i egzaminach dokonywano analizy wyników oraz wyciągano wnioski do dalszej pracy. Dzięki temu nauczyciel przedmiotu miał możliwość wdrażania wniosków na bieżąco, wiedział nad jakim zakresem materiału należy pracować, aby lepiej przygotować uczniów do sprawdzianów i egzaminów zewnętrznych. Ponadto wyniki ze sprawdzianów i egzaminów zewnętrznych świadczą o dobrym poziomie nauczania z matematyki. Według wskaźnika Edukacyjnej Wartości Dodanej³⁹ Szkoła ma pozycję neutralną.

(dowód: akta kontroli tom I str. 192, 347-348)

Analiza wyników, jakie uczniowie uzyskiwali z matematyki⁴⁰ w trakcie II i III etapu edukacji wykazała, że:

- Pięcioro uczniów, którzy otrzymali najlepsze wyniki na teście trzecioklasisty przez cały II etap edukacji osiągało wysokie wyniki w nauce matematyki (oceny bardzo dobre, celujące). W roku szkolnym 2015/2016 wszyscy ci uczniowie otrzymali stypendia. Uczniowie, w latach szkolnych 2014/2015-2015/2016, mieli możliwość uczestniczenia w zajęciach rozwijających z matematyki⁴¹. Na teście szóstoklasisty dwóch uczniów uzyskało 100% punktów, a pozostali od 75% do 95% punktów możliwych do zdobycia.
- Uczniowie, którzy osiągnęli najsłabsze wyniki na teście trzecioklasisty przez cały II etap edukacji osiągnęli niskie wyniki w nauce matematyki. Uczniowie, w latach szkolnych

³⁹ EWD – zestaw technik statystycznych pozwalających zmierzyć wkład szkoły w wyniki nauczania. Wskaźniki EWD należy traktować jako informację zwrotną dla szkoły, wspierającą podejmowanie decyzji o kierunkach jej rozwoju.

⁴⁰ Badanie objęło cztery pięcioosobowe grupy uczniów. Dwie grupy to uczniowie, którzy uzyskali najsłabsze wyniki z matematyki, na teście trzecioklasisty i szóstoklasisty w roku szkolnym 2012/2013. Kolejne dwie grupy to uczniowie, którzy uzyskali najlepsze wyniki z matematyki na teście trzecioklasisty i szóstoklasisty w roku szkolnym 2012/2013.

⁴¹ W roku szkolnym 2014/2015 dwóch uczniów uczęszczało na zajęcia rozwijające, a w roku szkolnym 2015/2016 trzech uczniów.

2014/2015-2015/2016, mieli możliwość korzystania z zajęć wyrównawczych z matematyki⁴². Jeden z uczniów mimo słabych wyników na teście trzecioklasisty, przez cały II etap edukacji uzyskiwał dobre wyniki w nauce matematyki (oceny dobre, bardzo dobre). Uczeń nie korzystał z zajęć wyrównawczych, natomiast uczestniczył w zajęciach rozwijających zainteresowania. Na teście szóstoklasisty jeden uczeń uzyskał 75%, a pozostali od 20% do 40% punktów możliwych do zdobycia.

- Uczniowie, którzy uzyskali najlepsze wyniki na sprawdzianie szóstoklasisty przez cały III etap edukacyjny osiągnęli wyniki na poziomie ocen dostatecznych, dobrych i bardzo dobrych⁴³. Żaden z uczniów nie korzystał z zajęć rozwijających zainteresowania. Na egzaminie gimnazjalnym jeden uczeń uzyskał 82% punktów, a pozostali od 50% do 71% punktów możliwych do zdobycia.
- Uczniowie, którzy uzyskali najłabsze wyniki na sprawdzianie szóstoklasisty przez cały III etap edukacyjny osiągnęli słabe wyniki w nauce matematyki. Wszyscy uczniowie, na koniec każdego roku szkolnego, mieli oceny dopuszczające z matematyki. Wszyscy uczniowie uczestniczyli w konsultacjach z matematyki. Na egzaminie gimnazjalnym uczniowie uzyskali od 21% do 43% punktów możliwych do zdobycia.

(dowód: akta kontroli tom I str. 291-294)

W okresie objętym kontrolą wszyscy uczniowie zarówno szkoły podstawowej, jak i gimnazjum uzyskiwali pozytywny wynik egzaminów zewnętrznych z matematyki.

Uczniowie klas VI z części matematycznej sprawdzianu szóstoklasistów z 2015 r. i 2016 r. uzyskali średni wynik 62% i 61,8% punktów możliwych do zdobycia, tj. powyżej średniej krajowej (o 1 i 7,8 punktu procentowego). W roku szkolnym 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017 średni wynik uczniów egzaminu gimnazjalnego z matematyki wyniósł odpowiednio 50,4%, 50,5%, 48,6% i był wyższy od średniej krajowej (o odpowiednio 2,4, 1,5 i 1,6 punktu procentowego).

(dowód: akta kontroli tom I str. 295-300)

W szkole nauczyciele matematyki analizowali wyniki sprawdzianów trzecioklasisty, szóstoklasisty oraz egzaminów gimnazjalnych. Analizy przedstawiano na posiedzeniach Rad pedagogicznych. Osiągane przez Szkołę wyniki porównywano do wyników powiatu, gminy, województwa i kraju. Wskazywano zadania, które uczniom sprawiły najwięcej i najmniej problemów.

Analiza wyników egzaminu gimnazjalnego w roku szkolnym 2014/2015 wykazała, że należy zwrócić większą uwagę na ćwiczenia związane z działaniami na potęgach oraz zwiększyć liczbę zadań dotyczących figur płaskich i zadań wymagających użycia i tworzenia strategii. Analiza z roku szkolnego 2015/2016 wykazała, że należy ćwiczyć wykonywanie działań na pierwiastkach, zwiększyć liczbę zadań dotyczących brył i ponownie zwiększyć liczbę zadań wymagających użycia i tworzenia strategii. A po roku szkolnym 2016/2017 stwierdzono, że należy ćwiczyć wykonywanie działań na liczbach wymiernych, zwrócić uwagę na obliczenia procentowe, utrwalić wiadomości ze statystyki i ponownie zwiększyć liczbę zadań wymagających użycia i tworzenia strategii.

(dowód: akta kontroli tom I str. 354-372)

Analiza wyników egzaminu szóstoklasisty z roku 2014/2015 wskazywała na zwiększenie liczby ćwiczeń, w których stosowane są algorytmy działań na ułamkach dziesiętnych, utrwalenie reguły dotyczącej „przesuwania przecinka” w liczbach dziesiętnych przy ich mnożeniu i dzieleniu; zwiększenie liczby ćwiczeń kształtujących pojęcie objętości i pola powierzchni. Analiza z roku szkolnego 2015/2016 wykazała, że należy pracować nad doskonaleniem sprawności rachunkowej z naciskiem na działania na ułamkach, dogłębnym analizowaniu treści zadań, towarzyszącym im rysunków, wykresów i tabeli.

(dowód: akta kontroli tom I str.349-353)

W analizach nie określono sposobu monitorowania wniosków i rekomendacji do dalszej pracy poprzez określenie np. wskaźników, zakładanych rezultatów. Dyrektor podał w wyjaśnieniach, że we wnioskach skupiono się na określeniu zagadnień, nad którymi należy pracować z uczniami w przyszłym roku szkolnym. Po przeprowadzonej analizie nauczyciel wiedział na co zwracać uwagę w procesie nauczania i wdrażał wnioski na bieżąco. Wyniki

⁴² W roku szkolnym 2013/2014 trzech uczniów uczęszczało na zajęcia wyrównawcze, w latach szkolnych 2014/2015-2015/2016 po jednym uczniu uczęszczało na zajęcia wyrównawcze.

⁴³ Jeden uczeń przez cały III etap edukacyjny osiągnął na koniec roku oceny dostateczne, trzech uczniów osiągnęło oceny dobre, jeden uczeń na koniec roku szkolnego 2014/2015 i 2015/2016 osiągnął ocenę bardzo dobrą.

uzyskane podczas sprawdzianów klas VI oraz egzaminu gimnazjalnego weryfikowały efekty podjętych działań.

(dowód: akta kontroli tom I str. 243)

Dyrektor realizował nadzór pedagogiczny poprzez: ewaluacje wewnętrzne, hospitacje zajęć obowiązkowych i dodatkowych, monitoring pomieszczeń szkoły.

W okresie objętym kontrolą dyrektor przeprowadzał ewaluacje wewnętrzne. W roku szkolnym 2014/2015 ewaluacja dotyczyła obszaru nauczyciele współpracują w planowaniu i realizowaniu procesów edukacyjnych; w 2015/2016 uczniowie są aktywni; 2016/2017 szkoła lub placówka realizuje koncepcję pracy ukierunkowaną na rozwój uczniów.

Wnioski z przeprowadzonych ewaluacji dotyczyły m.in. utrzymania dotychczasowej liczby dodatkowych zajęć edukacyjnych, podjęcia działań mających na celu zwiększenie udziału uczniów w konkursach szkolnych i pozaszkolnych, systematycznego rozpoznawania potrzeb rozwojowych uczniów z ukierunkowaniem ich na ciągły rozwój, wzbogacenia oferty zajęć pozalekcyjnych dla uczniów zarówno rozwijających zainteresowania (koła przedmiotowe) jak i wyrównujących braki (kontynuacja lub inicjowanie takich zajęć).

Dyrektor podał w wyjaśnieniach, że ze względu na likwidację tzw. godzin karcianych oraz brak środków finansowych nie wzbogacono oferty zajęć pozalekcyjnych, nie przeprowadzono wśród uczniów ankiety odnośnie utworzenia kół zainteresowań. Ponadto dyrektor dodał, że na podstawie wyciągniętych w ramach ewaluacji wniosków dostosowano plan zajęć pozalekcyjnych w taki sposób, aby każdy chętny uczeń mógł uczestniczyć we wszystkich zajęciach dodatkowych – utrzymano na dotychczasowym poziomie liczbę zajęć dodatkowych z matematyki.

(dowód: akta kontroli tom I str. 374-439, 443)

Corocznie, w latach 2014/2015-2016/2017, były przeprowadzane hospitacje wszystkich nauczycieli matematyki oraz wszystkich nauczycieli I etapu edukacji⁴⁴. Wyniki hospitacji opisywano w sprawozdaniu z nadzoru pedagogicznego, z których wynikało, że organizacja zajęć przebiegała poprawnie. Prowadzący rozpoznawali poziom wiedzy i umiejętności uczniów (np. odpytując uczniów, sprawdzając pracę domową), angażowali ich do pracy podczas lekcji. Szczególną uwagę poświęcano uczniom mającym trudności w wykonywaniu poleceń. Podczas zajęć korzystają z pomocy dydaktycznych i sprzętu multimedialnego, stosują ćwiczenia doskonalące i utrwalające.

(dowód: akta kontroli tom I str. 193, tom II str. 1-36)

Nie przeprowadzono kompleksowych badań dotyczących jakości prowadzonych zajęć z matematyki. Nie było to zaplanowane w planie nadzoru pedagogicznego. Dyrektor podał w wyjaśnieniach, że nie przeprowadzał ww. badań, ponieważ Szkoła uzyskuje zadowalające efekty nauczania z matematyki, o czym świadczą wyniki sprawdzianów i egzaminów zewnętrznych. Przeprowadzane corocznie hospitacje również wskazują na poprawne prowadzenie zajęć.

(dowód: akta kontroli tom I str. 193)

Nie badano wpływu wykształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli matematyki i nauczania zintegrowanego na jakość zajęć z matematyki. Dyrektor poinformował, że nauczyciele matematyki posiadają odpowiednie kompetencje oraz kwalifikacje w stosunku do przydzielonych zajęć. Przeprowadzone hospitacje wskazują na prawidłowe prowadzenie oraz organizację lekcji matematyki.

(dowód: akta kontroli tom I str. 194)

W planach nadzoru pedagogicznego, w latach szkolnych 2014/2016-2017/2018, nie założono przeprowadzenia diagnoz wpływu organizacji procesu nauczania matematyki na jakość pracy szkoły. Dyrektor poinformował, że wyniki uzyskiwane przez uczniów na egzaminie zewnętrznym są zadowalające (100% zdających). Wyniki sprawdzianu w klasie VI jak i egzaminu gimnazjalnego były zazwyczaj wyższe od średniej gminy, powiatu i kraju oraz na zbliżonym poziomie w porównaniu do średniego wyniku województwa.

(dowód: akta kontroli tom I str. 194)

Organ prowadzący szkołę (gmina Radzymin) nie przeprowadzał w latach 2015-2017 kontroli w zakresie zapewnienia przez dyrektora szkoły bezpiecznych i higienicznych warunków

⁴⁴ Dla nauczycieli I etapu zaplanowano i zrealizowano hospitacje: cztery w roku szkolnym 2014/2015; osiem w roku 2015/2016 i siedem w roku 2016/2017.

nauki, wydatkowania przekazanych szkole środków finansowych oraz zapewnienia w szkole warunków i wyposażenia niezbędnego do realizacji podstawy programowej.

(dowód: akta kontroli tom I str.195, tom II str.36)

W latach 2014/2015-2017/2018 nie przeprowadzono ewaluacji zewnętrznej, kontroli i audytów w zakresie procesu nauczania matematyki.

(dowód: akta kontroli tom I str.195)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

W Szkole monitorowano osiągnięcia uczniów z matematyki. Wyniki egzaminów zewnętrznych z matematyki w okresie objętym kontrolą kształtowały się powyżej średniej krajowej. Dyrektor, w wystarczającym stopniu, sprawował nadzór pedagogiczny nad warunkami i organizacją procesu nauczania matematyki.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴⁵, wnosi o:

- 1) podjęcie działań w celu zorganizowania zajęć dydaktyczno-wyrównawczych zgodnie z postanowieniami rozporządzenia w sprawie zasad organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- 2) ustalanie zestawu podręczników lub materiałów edukacyjnych, materiałów ćwiczeniowych obowiązujący we wszystkich oddziałach danej klasy, po zasięgnięciu opinii Rady rodziców.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa,   grudnia 2017 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

Kontroler
Marta Pietruszewska
starszy inspektor k.p.

⁴⁵ Dz.U. z 2017 r. poz. 524.